

O káčátkách a labutích

Pod Kafkovým dohledem. Za objektem Quadria zůstalo malé náměstí, které oživuje mobilní plastika od Davida Černého. Je to příjemný veřejný prostor, na nějž navazuje zdařilá obchodní pasáž, ústící do Spálené ulice. Dům vlevo je bytový. FOTO PROFIMEDIA

Občanské sdružení Arnika uspořádalo anketu, na jejímž základě před nedávnem publikovalo žebříček **nejošklivějších staveb Prahy**. Aby nebylo nařčeno z negativismu, doplnilo jej i protipólem: seznamem domů, které se lidem líbí. Přestože jsou podobné ankety populární a lidé se jich s oblibou účastní, poskytují ve výsledku společnosti spíš medvědí službu.

ZDENĚK LUKEŠ
historik architektury

Architektura je – krom jiného – umělecká disciplína. Nesestávají-li seriózní organizace a média z dobrých důvodů hitparády nejlepších malířů (Picasso, nebo Cézanne? Klee, nebo Mucha?), hudebníků (vede Bach, Beethoven, nebo snad Mozart?) či spisovatelů, není důvod dělat něco takového v architektuře. Vkus má každý jiný a záleží také na přehledu par-

ticipantů, co se kde a proč staví. Kromě toho stavbu netvoří jen fasády, ale její součástí jsou také interiéry, technická řešení a v neposlední řadě i každodenní provoz. Architektonická realizace představuje dílo komplexní povahy a posoudit, zda se stavba povedla, lze až poté, co alespoň nějakou dobu slouží svému účelu.

I ve světě architektury samozřejmě existují soutěže – z těch tuzemských patří k neznámějším především Grand Prix architektury a Stavba roku –, protože jsou ale expertní, představují do jisté míry užitečný protipól lidového hlasování. Pro ilustraci rozdílů si stačí představit, jak by asi v široce otevřených anketách obstály stavby, které představují mezníky ve vývoji. Dnes jsou všeobecně respektovanými kulturními poklady, v době svého vzniku však byly zpravidla trnem v oku většinovému vkusu...

V pražském city

Podívejme se tedy dnes pod tímto zorným úhlem na stavby, které to od Pražanů ve zmiňované anketě „schtaly“ a jejichž žebříček lze najít i na internetových Lidovkách (http://www.lidovky.cz/sklenene-pekle-prazane-zvolili-nejosklivejsi-stavbou-crystal-p78-/design.aspx?c=A160411_170249_in-bydleni_toh).

Ano, existují budovy, které vyvolávají širokou shodu a laického i odborného pozorovatele nutí sklopit zrak či odvrátit

tvář. Hotel Don Giovanni (arch. Ivo Náhálka) si nepochybně svou špatnou pověst zasloužil a budí mu přána. Ostatních pěti jmenovaných budov bychom se však měli aspoň částečně zastat, po čase na ně budou místní i návštěvníci hlavního města nejspíš hledět vlněněji.

„Vítěz“ ankety – takzvaný Krystal, tedy administrativní budova na Vínohradské ulici (arch. Radek Lampa a kol.) – je příkladem docela invenční architektury, která má svým tvarem i řešením průčelí osvěžit jinak dosti fádni segment administrativních paláců. Pojedete-li do Německa, Rakouska, Skandinávie nebo Nizozemska, najdete tam podobných staveb stovky. Ze se Krystal v Praze vklíní mezi činžáky, nevádí. Monotonnost ulice je tím trochu narušena, podobně jako ji už dříve porušil dnes již oceňovaný objekt bývalého Strojimportu. Navíc nejde o historické jádro se středověkým urbanismem, ale o moderní pražskou čtvrť, konkrétně zástavba této oblasti pochází z meziválečné éry a část z ní je i mladší.

Dalším otlučkánkem je Quadrio ve Spálené ulici (studio Cigler–Marani). Proti většinovému pohledu musím přiznat, že jej pokládám za kvalitní multifunkční palác a jsem rád, že po desetiletích vznikl v centru Prahy dům, který má skutečně velkoryse dimenzovanou pasáž a krom obchodů, služeb, kaváren i restaurací nabízí také byty (ovšemže

luxusní, ale bylo tomu dříve jinak?). Pasáž navíc ústí na sympatickou piazzettu, která rozhodně nepůsobí tak bezprizorně jako její větší předchůdkyně. Nový dům drží výšku římsy se svými sousedy, stojí na regulérní stavební parcele, integruje zdařile vstup do metra. Stavba má také hezké detaily, nešetřilo se na ní a lze ji považovat za kvalitní součást pražského city.

Totéž ovšem nelze říci o paláci Charles Square Center na rohu Karlova náměstí a Resslovy ulice (arch. SIAL a Lohan–Goettsch). Ten je do jisté míry promárněnou příležitostí. Nelze ovšem argumentovat tím, že na jeho místě měl vzniknout výhradně objekt kvalitou srovnatelný s protilehlým barokním monumentem – kostelem sv. Ignáce. Vždyť na parcele neleží ani sakrální stavba, ani muzeum nebo divadlo, ale administrativní budova s obchody v parteru. Fasády jsou fádni, což je škoda, protože soutěž na Skandinávský dům, který tu měl stát, přinesla velmi zdařilý vítězný projekt. Skandinávci však parcelu prodali a nový majitel sáhl po levnějším řešení. Lze jen litovat, že podobně jako v případě banky na náměstí Republiky nebo v paláci Myslbek v ulici Na Příkopě nevzniklo něco zajímavějšího.

Zvykneme si

A zastání si nakonec zaslouží i stavba, která se stala pro mnohé přímo symbo-

lem architektonického zla v Praze: Palladium na náměstí Republiky (arch. DaM, SIAL ad.). Úvahy, zda tu neměl být raději park nebo Národní knihovna, nemají dnes smysl. Vláda bývalá kasárna (dodejme, že pro mnoho generací nemilovaná, každá z mnoha soutěží na řešení tohoto klíčového pražského prostoru počítala s jejich zbouráním) prostě už v polovině 90. let prodala zahraničnímu konsorciu. To dům opravilo (není pravda, že zůstaly jen fasády, jak se stále píše, zbourán byl jen dvorní chodbový trakt), zachovalo i hezkou jízďárnu včetně původních krovů. Zastavělo ovšem dvůr a uvnitř bloku vybudovalo velký objekt s několika patry obchodů, služeb a stravovacích zařízení.

Něco podobného ovšem najdete v centru každé evropské metropole. Je to taková obdoba Haasova obchodního domu na Stephansplatzu ve Vídni. Pravda, interiéry nic moc, ale zvenku celek nijak zvlášť neruší.

Na závěr si dovolím osobní doušku. Před časem jsem potkal na jednom z nákupních ochozů Palladia svého známého, zarytého odpůrce stavby. Dost mne to překvapilo. Sledoval jsem jeho zoufalé únikové manévry, abych ho náhodou nezahlédl. Pak to vzdal. „Čekám tu jen na manželku,“ dodal s omluvným výrazem. Reklamní taška a zbrusu nové botky ho ovšem usvědčily. Inu, zvykneme si...

Trny v očích Pražanů. Na nároží Karlova náměstí a Resslovy ulice měl původně stát Skandinávský dům. Uprostřed detail fasády Krystalu na Vínohradské třídě, vpravo bývalá kasárna na náměstí Republiky, dnes nákupní centrum Palladium. Při pohledu z náměstí není mohutná přístavba vidět. FOTO MAFRA - NGUYEN PHUONG THAO, ZDENĚK LUKEŠ A MAFRA - JAN ZATORSKY